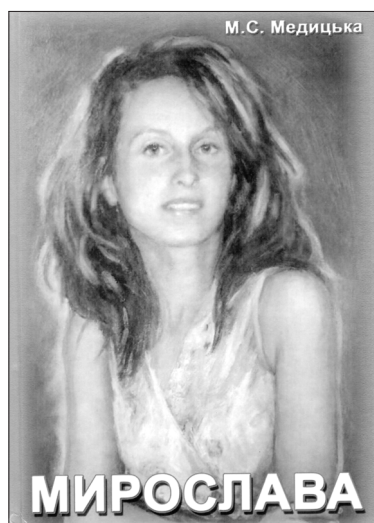

РЕЦЕНЗІЇ, ХРОНІКИ НАУКОВОГО ЖИТТЯ

В.Д. НАРІВСЬКА,

*доктор філологічних наук, професор
Дніпропетровського національного університету імені Олеся Гончара*

«...НЕВТРИМНИЙ ДОЛІ БІГ...»

Переді мною книга-меморія «Мирослава»¹, в якій зібрано творчий доробок молодого талановитого науковця Мирослави Медицької-Хороб, а також співчуття і спогади колег, матеріали, що розкривають перед нами цільність життя, сповненого високого творчого злету, так трагічно обірваного... Її передчасну смерть переживала вся українська наукова громада. В цьому переживанні була та гіркота і смуток, що не спричинили оприявлення пустки, а спонукали до роздумів про постать і набутки Мирослави Медицької як феномену сучасної наукової української культури.

Серед численних програм, що їх пропонує телебачення, як вітчизняне, так і близького зарубіжжя, здебільшого епатажних і непрофесійних, мою увагу випадково привернув проект під назвою «Тридцятилітні», як виявилось, цікавий і з глибоким задумом. Його автори явили телеглядачам галерею тих наших тридцятилітніх сучасників, у кого життя склалось – письменників, співаків, спортсменів, акторів, представників різних професій і різної державної приналежності. Як правило, це – відомі постаті, що саме завдяки своїм набуткам визнані суспільством, таким розмаїтм у своїх прагненнях і пошуках. Проект реалізований через розповіді про себе, що набувають форми сповіді, в якій відсутні інтонації переможців, а є тонке відчуття життя і самовіддана (без зайвого пафосу) праця, що надала можливість реалізувати своє призначення. Ідея «покоління тридцятилітніх» озвучена в думці, що для багатьох із них все відбулося не «завдяки», а «попри», оскільки більшість пройшла через тяжкі випробування сучасного життя – соціальні і моральні. Але це не було на заваді досягненню мети.

Вдивляючись в обличчя молодих, успішних, цілеспрямованих, я неодноразово поверталась до думки, що бачу серед них Мирославу Медицьку. Відчувалась її незрима присутність серед визнаної когорти особливості становлення – суто людського і професійного. Книга оприявлює для нас сторінки творчого і красивого життя нашої сучасниці. Цікавими в ній є всі розділи – власне науковий з напрацюваннями Мирослави, її життя у спогадах і відгуках на наукові праці, фото із сімейного архіву. З цієї єдності, немов зав'язь, проростає образ українського науковця нового покоління з потужним «галицьким кодом», що був предметом її дослідження. Вона сама була його носієм, оскільки в прямому сенсі успадкувала з молоком матері і генами батька – відомих українських науковців Марти Богданівни і Степана Івановича Хоробів. У тісному дружньо-колегіальному колі галицької інтелігенції, за потужної підтримки батьків, власної обдарованості, цілеспрямованості, якими природа її так щедро наділила, Мирослава сформувалася як особистість інтеркультурна. Це передусім виявилось

¹М.С. Медицька. МИРОСЛАВА. Літературознавчі статті, спогади, матеріали. – Івано-Франківськ: Нова Зоря, 2012. – 352 с.

у моделі буття, її наукових уподобаннях, в яскраво вираженому компаративному мисленні, спрямованому на осягнення творчості знакових фігур польської літератури, передусім С. Виспянського, а також С.-І. Віткевича, Є. Шанявського, Б. Шульца, що вилилось не лише у власне польську проблему досліджень Мирослави, а в компаративістські студії, в яких так плідно і творчо використана порівняльно-типологічна методика. Виспянський і Франко, Леся Українка, Пачовський, Карманський, тобто класика із класики, що озвучена в дослідженнях Медицької-Хороб новими інтонаціями, новими відтінками, зрештою, новим історико-літературним змістом, що увиразнюється і утверджується в науковій і читацькій свідомості.

Класичні преференції Мирослави Медицької відчутні і у виборі компаративних методик – контактено-генетичних, що їх багато хто вважав неактуальними для сьогодення, чи порівняльно-типологічних. Як відомо, сучасна компаративістика розвивається надзвичайно динамічно. Плідно пережиті кризи розширили її межі і можливості, що нині активно використовуються. Проте М. Медицька продемонструвала виразну, дійову функціональність класичної компаративістики у дослідженні питань, що до певного часу, певними силами стримувались, були винесені в маргіналії, виведені з поля актуальних літературознавчих проблем. Мирослава пододала цю упередженість. Саме тут проявились її риси як науковця нової формації, оскільки так вільно і творчо активізувала для свого часу літературознавчі проблеми столітньої давності. Можна було б сказати, що проблема *fin de siecle* була і залишається мейнстрімною. Проте далеко не всім вдалось так успішно її реалізувати, як це зробила М. Медицька. Якщо і в українському літературознавстві, і в польській критиці як наукова утвердилась проблема «Виспянський і українська література», то це передусім саме завдяки дослідженням Мирослави. Певний час тему можна вважати закритою, настільки глибоко і виважено все висвітлено, а нові, введені в науковий обіг матеріали вражають не обсягом, а віднайденням у них компаративним змістом, з якого напрошується висновок такий очевидний для напрацювань – буття української літератури західного регіону зіткане із контактів, взаємодій, взаємовпливів з польською літературою, що, безумовно, набуватиме розвитку в працях колег-однодумців М. Медицької.

Повертаючись до думки про інтеркультурність Мирослави Медицької, зауважимо, що сформулась вона з глибоких знань регіональної культури, тобто інтракультурності, якій віддає перевагу більшість із її сучасників-науковців. Проте вона обрала той стиль і образ буття, що не знав меж, кордонів. Фотозображення Мирослави, так творчо викладені сестрою Соломією, є таким яскравим свідченням того, як вільно відчувала вона себе у європейському світі, як природно вписувалась в геокультурні ландшафти Варшави, Кракова (особливо біля музею С. Виспянського), Праги, Будапешту, Чорногорії, Венеції, міста, що притягувало до себе талантів і геніїв. Вона була *своя* в країнах і культурах. («Меня там больше нет...» Й. Бродський).

Так же вільно, невимушено розкриває Мирослава свої інтелектуальні надбання, високу філологічну освіченість, компаративною думкою поєднуючи світ літератури від Античності до сьогодення, російської, європейської, американської, де перетинаються імена і творчість д'Аннунціо, Аполлінера, Белого, Борхеса, Бабеля, Гауптмана, Гоголя, Гофмана, Гумільова, Гюго, Гете, Джойса, Діккенса, Еліота, Ібсена, Іюнеско, Камю, Кафки, Кіплінга, Лоуренса, Малларме, Метерлінка, Мілоша, Міцкевича, О'Ніла, Орuela, Пруста, Пшибишевського, Рембо, Рільке, Сартра, Сенкевича, Цвейга, Чехова, Шекспіра... Це далеко не повний обсяг імен. І все це у співвіднесеності з українською літературою. За всім цим глибокі фахові знання, що так вразили мене ще тоді, коли писала відгук на автореферат кандидатської дисертації.

Вчитуючись у спогади, вдивляючись у фотозображення Мирослави Медицької, усвідомлюєш, як мало ми знаємо про культурно-повсякденне життя наших молодих сучасників, особливо талановитих. Сучасна культура, скільки б не було на неї нарікань, обумовила формування ідеї ідентифікації, чи не найактуальнішого її (культури) чинника. Саме ідентифікація як форма сучасної поведінки і буття так відчутна в Мирославі і у внутрішній ідентичності, спрямованій на саму себе, на виміри, що йшли від традицій сім'ї і культурного оточення, і загальнокультурної, що реалізувалась у такій природній приналежності до суспільної і національної цілісності.

Книга «Мирослава» є реалізацією не лише сімейного чи власне наукового проекту. Видання має і широкий суспільний резонанс, в якому відчутний і невимовний смуток, «Чтоб тайная струя страданья / Согрела холод бытия...» (Б. Пастернак, «Земля») і спонукає до роздумів про те, *Кого ми втратили...*